

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 247. — ŠTEV. 247.

NEW YORK WEDNESDAY, OCTOBER 21, 1925. — SREDA, 21. OKTOBRA 1925.

VOLUME XXXIII. — LETNIK XXXIII.

OBJAVLJENJE NOVIH POGODB

Pogodbe, ki so bile sklenjene v Locarno, bode razbremenile Kolin. — Chamberlain je razpravljaval v Parizu o izpraznenju, ki se bo završilo nekako krog 20. novembra. — Pogodbe temelje na Ligi.

PARIZ, Francija, 20. oktobra. — Včeraj zvečer so bile objavljene pogodbe, na temelju katerih sta Francija in Nemčija obljubili, da se ne bosta v nobenem slučaju poslužili vojne.

Besedila dokumentov ne nudijo nikakega presenečenja. V prvi vrsti pride v poštev porenški dogovor, ki se tiče v glavnem Francije, Belgije in Nemčije in katerega jamčita Anglija in Italija. Drugi dogovor je tehnična arbitracijska pogodba med Nemčijo in Francijo. Tretji predstavlja slično pogodbo med Nemčijo in Belgijo, četrti arbitracijsko pogodbo med Nemčijo in Poljsko; peti pa arbitracijski dogovor med Nemčijo in Čehoslovaško.

Objavili se je tudi dogovore medsebojnega jamstva med Francijo in Poljsko ter slično jamstvo med Francijo in Čehoslovaško. Konečno pa je objavljeno pismo zunanjih ministrov, naslovljeno na nemške pooblaščenice, v katero ugotavlja, da bodo vojaške dolžnosti člena XVI. dogovora glede Lige narodov pridružene članom Lige soglasno z njih vojaško silo ter zemljepisnim položajem.

Ceprav nista mogla govoriti v imenu Lige kot celote, je vendar znano, da sta Chamberlain in Briand zagotovila Nemcem, da bosta delovala na prihodnjem zborovanju Lige za sprejem te razlage člena XVI. To je vse, kar je ostalo od pogojev, katere je stavila Nemčija glede svojega vstopa v Ligo. Člen X. porenškega dogovora pa ugotavlja, da bo postala pogodba pravomočna šele tedaj, ko bo postala Nemčija članica Lige narodov.

Naziranje ministrov je vsebovano v naslednjih odstavkih splošnega protokola glede sestanka zadnjega dne:

— Predstavitelji vlad so trdno prepričani, da bo uveljavljanje teh pogodb in dogovorov v veliki meri prispevalo k bolj splošnemu sporazumu med narodi, da bo olajšalo uravnava njih političnih in ekonomskih problemov, da bo potrdilo interese narodov ter pospešilo razoroženje, ki je vsebovano v členu VIII. dogovora glede Lige narodov.

Objavo pogodb je pojasnil Austen Chamberlain, angleški minister za zunanje zadeve, zbranim častnikskim poročevalcem:

— Prepričan sem, da so bili ti dogovori sklenjeni v dobri veri na vseh straneh. Sedaj moramo delati, da spravimo tega duha v srca naših narodov. Dosegli smo uravnava v Locarno, ne do bi skušali zagotoviti si kako posebno prednost ali narodno zmago. Le ena zmaga je bila, namreč zmaga miru nad vojno.

Ko so ga vprašali, kakšen bo učinek dogovorov na odnose med Francijo in Anglijo, je odgovoril:

— Dogovori v Locarno pomenjajo nadaljevanje kordijalne antante, ki je bila nanovo potrjena in ojačena med Anglijo in Francijo. To je bilo jasno vsakomur.

Nobenega vmešavanja v laške zadeve.

RIM, Italija, 18. oktobra. — Prav značilno luč glede vpliva mednarodnega delavskega urada v Ženevi mečejo komentarji glede poskusa, da se preišče delavske razmere v Italiji. Pod vodstvom Lige narodov stoječi delavski urad je nameraval uvesti tako preiskavo, Italijanski zastopnik pri tem uradu pa je takoj izjavil, da ne more biti nobenega govora o taki preiskavi, ki bi imela pomenja nič drugega kot vmešavanje v laške zadeve. Italija ima baje pravico urediti svoje notranje zadeve brez vsakega tuje vmešavanja. Laški zastopnik je v slednjem hvaležno odklonil toz.

devni sklep delavskega sveta. Fašistovski časopisje je skrajno zadovoljno s tem stališčem svojega zastopnika.

Vladni uslužbenci morajo biti člani unij.

SIDNEY, Avstralija, 19. okt. Delavska vlada New South Walesa je obvestila vse vladne uradnike, da se morajo pridružiti svojim unijam. Obenem so sporočili vsem načelnikom različnih departmentov, da morajo dajati unijskim ljudem prednost ter prijaviti centralni vladi vse, ki niso še vstopili v unije ali nočejo vstopiti.

PRIZOR S FRONTE V SEVERNI AFRIKI

Slika nam predstavlja oddelek španske artilerije, ki obstreljuje rifčanske postojanke na gori Gorges.

Zanimiva najdba v saharški puščavi.

V Sahari so našli kamenito sekiro ter ognjišča. Školjke kažejo, da je moralo biti v starih časih morje blizu.

VARGIA, Alžir, 20. oktobra. — V strugi reke Loug, ki je popolnoma suha ter se nahaja petnajst milj proč od starodavnega puščavskega mesta, je našla francosko-ameriška ekspedicijska, kateri na čelu grof Byron Kuhn de Prok, popolno kamenito sekiro iz Ačepuan dobe in na bregu zelo dobro ohranjeno ognjišče.

V strugi reke so našli tudi došti školjke, kar potrjuje teorijo številnih geologov, da ni bila Sahara nekoč tako suha kot je danes in da je mogoče celo v kaki daljini dobi predstavljala ocean.

Ta razkritja so nadalje ojačila prepričanje ekspedicijske, da je bila Afrika pozorišče človeške delavnosti v nevrjetno davnem času. Sekira, katero se je identificiralo kot drugo najstarejše iz kamenite dobe, je morala biti v rabi pred nekako 150.000 leti, torej za celih tisoč stoletij preje kot je živeo v južni Franciji Cro-Magnon plemo.

Ognjišče pokriva ozemlje stislih jardov. Pod tenko plastjo peska se razprostira odeja črnega pepela, pomešanega z obžganimi kostmi.

Nemci vodijo rimske romarje.

RIM, Italija, 19. oktobra. — Soglasno s cenitvami Vatikana, bo do konca leta posetilo papeža več kot tri milijone ljudi. Več kot polovica teh romarjev prihaja iz inozemstva.

Na prvem mestu stoje Nemci. Za Nemece se je rezerviralo že več tukajšnjih hotelov z nemško kuhinjo. Največ denarja pa so prinesli v blagajne Vatikana Amerikanci, ki so seveda najbolj pe-tični.

Bankir aretiran v New Yorku.

Te dni so aretirali newyorškega bankirja Henrya C. Zara, kateri je svoječasno lovil tudi lah-komišljene Slovence v svoje mre-že. Obtožen je goljufije. Neki Vazilij Shatwigi mu je iz-ročil ček za tri tisoč dolarjev. Zaro je spravljal ček, denarja pa ni nikdar izplačal. Rojaki, pazite, komu zaupate svoj denar. Poslušajte le s prizna-nimi in poštenimi tvrdkami!

Evropa je bila na robu nove vojne.

Chamberlain je rekel v Parizu, da je pretela nova vojna predno se je sestala konferenca v Locarno. — Ko je nastopil urad, ga je splošni položaj prestrašil.

PARIZ, Francija, 20. oktobra. Angleški zunanji minister Austen Chamberlain je izjavil, da so pogodbe, sklenjene v Locarno, rešile Evropo, "ki je bila na najboljšji poti, da se zaplete v novo vojno". — Sedaj pa je konec vseh vojn. Nastopil je mir, in svet bo kmalu razorožen. O vojni se ne sme več govoriti ter se tudi ne bo govorilo.

Ko sem prišel v zunanji urad, — je rekel, — me je preplašila bližina vojne nevarnosti. Sumičnja, zavist, sovraštvo in nemire je bilo opaziti vsepovsod. Narodi so govorili o vojni. Če bi ne zajezili te reke, bi postal svet priča prelivanja krvi, ki bi bilo tisočkrat hujše kot pa smo ga doživeli.

Po mnenju Chamberlaina je bila rešena Evropa v zadnjem trenutku. — O vojni se ne sme več govoriti ter se ne bo govorilo.

LONDON, Anglija, 20. okt. — Prvi praktični rezultat varnostnih dogovorov v Locarno bo umaknitev angleških čet iz kolinskega ozemlja in sicer v teku treh mesecev. Tako je bilo oficijelno objavljeno.

Dve trupli brez glav.

NEWCASTLE, Pa., 19. okt. — Okrajni uradniki preiskujejo skrivnost, ki obdaja človeško truplo brez glave, katero so našli v bližini tukajšnjega kraja. To je že drugi slučaj te vrste. Prvo truplo so našli dno 6. oktobra in poleg njega le ležal dolg in oster nož.

Pretepanje v Kanadi.

NANAIMO, B. C., 19. oktobra. Trije moški, ki so priznali, da so o-ro-pali tukajšnjo banko za \$42.000, so bili obsojeni na osem let ječe ter dvajset batij.

Mrs. Charlie Chaplin je zbolela.

LOS ANGELES, Cal., 16. okt. Ko se je vrnil danes znani kinematografski igralec Charlie Chaplin iz New Yorka, so mu povedali, da je njegova žena resno zbolela.

Nova državljanska vojna na Kitajskem

Na Kitajskem preti izbruh nove državljanske vojne. — Čete province Čekiang prodirajo proti Čangčovu.

ŠANGHAI, Kitajska, 19. okt. Čete Čekiangsa se prodirajo proti Čangčovu ter se pripravljajo oči-vidno na napad na čete Fengtien, ki so se zakopale v mestu Čingtiang ob Rmeni reki.

Čingtiang je pogodbeno pristan-išče, kojega uvoz zaostaja le za onim Sanghaja. Obnovitev sovra-žnosti v tem okraju bo takoj učinko-valo na tuje na Kitajskem. Fengtien čete, ki se pripravljajo na obrambo mesta, pripadajo ar-madi mandžurskega vojneke lorda Čang Tso Lina, ki vlada v do-tični provinci kot diktator.

PEKING, Kitajska, 19. okt. — Ameriški delegat na kitajski ear-rinski konferenci, Silas Strawn, je dospel včeraj semkaj iz Šang-haja. Zamudil je celih 24 ur in ta zamuda je bila posledica vo-jajskih transportov na kitajskih železnicah.

Kitajsko časopisje je soglasno mnenja, da se bliža nova držav-ljanska vojna. Vseled tega je dvomljivo, če se bo vršila name-ravana carinska konferenca ali ne.

Prebivalstvo Združenih držav leta 1950.

KANSAS CITY, Kans., 20. okt. Trgovinski tajnik Hoover je imel včeraj govor pred neko poljedel-sko zvezo, v katerem je rekel, da bo poskočilo do leta 1950 prebi-ljstvo Združenih držav za 40 mi-lijonov in da je vsled tega dozo-rel čas, ko mora misliti stric Sam na zgraditev velikega sistema vodnih poti po kontinentu.

Generacije in generacije, — je rekel, — smo posvečali svoje energije razvoju dežele. Danes pa moramo razviti svoje vodno bo-gastvo za proizvodnjo motorne sile, namakanje ozemelj ter pred-vsem transportacijo.

Forda hočejo kot poljskega kralja.

RIM, Italija, 20. oktobra. — Poljski politiki, ki so potovali skozi Italijo, so izjavili, da na-meravajo gotovi elementi na Polj-skem ustanoviti kraljevino. Iščejo kralja, a se ne morejo ze-diniti glede primerne kandida-ta. Ena stranka se zavzema za vojvodo iz Yorka, drugega sina angleškega kralja, tretja pa za ameriškega biznismana Henry Forda.

SUHAŠKA POSTAVA ZOPET ZMAGOVITA

Volsteadova prohibicijska postava je zopet zmaga-la v najvišjem sodišču Združenih držav. — So-dišče je mnenja, da je imel kongres polnomoč sprejeti postavo pred ratifikacijo amendmenta.

WASHINGTON, D. C., 20. oktobra. — Vrhov-no sodišče Združenih držav je včeraj zopet potrdilo ustavnost Volsteadove prohibicijske postave ter pravice kongresa, da sprejme to postavo pred rati-fikacijo prohibicijskega amendmenta.

Vrhovno sodišče je mnenja, da je imel kongres pravico sprejeti postavo, kojih namen je bil izvesti določbe za bodočnost, "ko bi napočil čas, da se jih uveljavi".

Odločitev najvišjega sodišča se je tikala slučaja Terence Druggana, čikaškega butlegarja, ki je bil pred kratkim središče škandala v Cook County jet-nišnici. Druggan je bil obsojen na eno leto ječe, a s pomočjo podkupnin je lahko odhajal poljubno iz nje ter se zabaval po mestu.

V prizivu proti zaporni kazni, ki je bila izreče-na nad njim ker je obratoval pivovarno, čeprav so jo oblasti zaprle, je trdil Druggan, da je Volstead-ova postava neveljavna, ker je bila sprejeta celo le-to pred sprejemom prohibicijskega amendmenta.

— V trenutku, ko je bil ta amendment odoben, je postala ta postava pravomočna, — je izjavil sod-nik Holmes. — Nobenega dvoma nimamo o avtor-i-teti kongresa, da sprejme postavo. Preveč bi bilo reči, da bi kongres ne mogel sprejeti postav v pod-oro prohibicijskega amendmenta, dokler je bila usoda slednjega še na tehtnici.

Otrok obtožil očeta.

PROVIDENCE, R. I., 19. okt. Ali lahko toži otrok svojega očeta za odkodnino. To bo moralo določiti višje sodišče v procesu, ki ga je naperila desetletna Lola Matarsa proti svojemu očetu. Lo-la je izjavila, da je padla leta 1920 vsled zanikrosti svojega očeta iz avtomobila in da se je pri tem trajno poškodovala. Tož-bo je vložila mati v imenu otroka.

Cene življenskih sredstev rastejo neprestano.

WASHINGTON, D. C., 20. okt. Urad za delavsko statistiko je v 51 mestih dežele preiskal cene življenskih potrebščin za konsumente ter pri tem ugotovil, da so od septembra 1924 po do septembra 1925 neprestano naraščale, čeprav je vojne že davno konec in čeprav je bila letina v Združenih državah dovoljna. Cene življenskih po-

trebščin so poskočile od treh do štirinajstih odstotkov. Povišanje je znašalo tri odstotke v Milwaukee, 14 pa v Savannah, Ga.

Nato sledi naslednja mesta: Louisville, dvanaest odstotkov; Birmingham, Houston, Philadelphia, Scranton, deset odstotkov; Bridgeport, Buffalo, New York, San Francisco, devet odstotkov; Baltimore, New Haven, Rochester, Washington, D. C., osem odstotkov; Boston, Cleveland, Newark, Pittsburgh, sedem odstotkov; Portland, Me. ter Providence, šest odstotkov; Dallas, pet odstotkov in Los Angeles in Manchester štiri odstotke.

V primeri z letom 1913 so bile cene življenskih potrebščin te-ko kom zadnjega septembra za naka-ko šestdeset odstotkov višje.

Starost koloniziranja.

Prve kolonije so ustanovili Fen-iciani in sicer krog leta 1100 pred Kristom, ko so se naselili ob obali Maroka.

DENARNA IZPLACILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$18.80 2000 Din. — \$37.40 5000 Din. — \$93.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posedel, 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštni čekovni urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir \$ 9.10 500 lir \$21.75

300 lir \$13.35 1000 lir \$42.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 200 lir, računamo po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka v Trstu.

Za pošiljanje, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepri-čakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej; računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v i .

POŠILJATVE PO BREZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.—

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 4687

BRIGITA

ROMAN. — Spisal C. M.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

43

(Nadaljevanje.)

XXI.

Brita je preživela kot nevesta krasne čase. Pogosto sploh ni mogla razumeti obilice sreče, ki se je sedaj vsipala nanjo. Razvajena od gospe Klavdine, oboževana od Herberta ter ljubljena od strica in tete Frensen kot lastno dete — je smatrala življenje za prelesten zlat sen.

K temu jo še prišlo, da so vzbudile slike njenega očeta pozornost in da se jih je pričelo ceniti primerno njih vrednosti. Nekega dne je prišlo poročilo, da bo deželni muzej kupil eno teh slik. Gospa Klavdina in Brita sta se razburjeni posvetovali ter sklenili, da odstopita sliko muzeju. Kako poslošni in srečni je napravila ta ponudba obe ženski!

Nadaljno sliko je podarila gospe Klavdina muzeju svojega domačega mesta. Vse druge pa so ostale njena last. Potem ko so bile razstavljene v vseh večjih mestih, so bile vrnjene lastnici. Čisti dobiček se je namenilo revežem. Brito je navdajala vsled tega ponosa zavest, da je postal njen oče še v grobu dobronik ljudi.

Z bolešjo v srcu sta mislili pri tem obe ženski na zamrlega, ki ni mogel uživati sadov svojega dela.

To pa je bila tudi edina senca, ki ji je visela na obzorju Britine sreče. Drugače je ležala življenje pred njo rožnato in neskaljeno. Njeno bogato srce jo plačevalo vse, kar se mu je poklonilo, z vročo hvaležnostjo in ljubeznijo.

Kratki meseci do poroke mladega para so bliskovito potekali. Dosti je bilo treba pripraviti in preskrbeti.

Gospa Klavdina se je zopet pomladila. Z ljubeznjivo unemo je izbrala vsak posamični kos nevestine bale.

Brita se je pogosto branila, ko je čula, kakšne svote je zahtevala ta bala. Enkrat, ko je kupila gospe Klavdina dve krasni jutranji obleki, je Brita objela gospe Klavdino ter vzdihnila:

— Draga mamica, — kam bo dovedlo vse to? Razvajaš me kot kako princesinjo. Včasih so mi zdi, da se bo zgodilo z menoj tako kot z onih ubogim rokodelcem, katerega je pustil princ za šalo igrati tri dni njegovo ulogo in ki se je četrtega dne zopet prebudil v svojih cunjah ter domneval, da se mu je vse le sanjalo.

Gospa Klavdina se je zasmejala.

— Jaz nisem tak okrut pri in vsled tega se ti ni treba bati takega prebujenja.

Herbert je svedra prihajal vsak dan, da vidi Brito. Oficijski zaročni čas ni bil tako mučen kot je pričakoval. Gospa Klavdina je nudila mlademu paru vedno nekaj prostih trenutkov in ti dragoceni trenutki so nato ožarjali celi preostali dan.

Med gospe gospe Klavdino in Herbertom je vladala harmonično razmerje. Naravnost teknovala sta v prizadevanjih, da razvadata Brito.

Herbert se je že sprijaznil z mislijo, da bo stanova gori v vili Klavdini z Brito. V mišnem pravljicnem gradiču ni bilo treba dosti izpremeniti. Vse je bilo pripravljeno za sprejem mladega para.

Na željo gospe Klavdine se je Herbert z večjim kapitalom udeležil podjetja, v katerem je bil zaposlen. Sedaj ni bil le voditelj laboratorija, temveč tudi družabnik trdke. Herbert se je sicer izprva temu upiral, a gospe Klavdina mu je rekla:

— Ljubše mi je, če postaneš bolj neodvisen na svojem mestu. Kapital, katerega ti dam za to na razpolago, sem namenila tebi kot dedščini, tudi če bi ne bil postal mož Brite. Za enkrat smatraj to le za posojilo. Obresti pa naj Brita za gospodinjstvo. S tem bosta postala že sedaj neodvisna. S pomočjo tega kapitala si lahko pridobiš lastno premoženje. To bo oprostilo tvojega ponosnega duha, kajti čutim le predobro, da te še vedno teži, ker boš dobil bogato ženo.

Herbert se ji je srečno zahvalil za to velikodušno ponudbo.

Manjalo mu je le potrebnega kapitala, da primerno izrabi novo barvno postopanje, katero je on sam izumil. To barvilo postopanje, katero se je dalo uporabiti pri blagih vsake vrste, je tudi izboljšalo barvanje materiala ter ga napravilo bolj enostavnim.

Herbert je bil sedaj prepričan, da si bo sam lahko pridobil premoženje. Ta zavest ga je pomirila ter odpravila željo, da bo kot revež vzel za ženo bogato deklico.

Sprejeli so ga kot družabnika in podjetje se je vsled njegove iznajdbe kmalu nepričakovano razvelo.

Na velikonočno nedeljo se je završila poroka Herberta in Brite. Proslavilo se je jo z vsem bleškom, možnim ob taki priliki.

Med povabljenimi gosti je bil svedra tudi Teo Frensen. Njegovi občutki so bili na tej slavnosti vse prej kot zavidanja vredni. Še vedno je čakal na svojo osvetlo. Čeprav se je Herbert odpovedal dedščini po stricu in teti na korist Teona in čeprav je stari gospod podelil prispevek, se mu je zdelo vse to le slabo nadomestilo za izgubo bogate dediške. Prepričan je bil o tem, da je Herbert zaslužil Brito le radi tega, ker je šel od strica, da bo podedovala premoženje gospe Klavdine.

Vzvišeno nad vsak dvom se mu je zdelo, da bi Brita rajše njemu, lepemu Teo Frensenu, sledila pred oltar, če bi ji bil Herbert pustil dovolj časa, da izbira. K temu je še prišlo, da je Brita dejanski vzbudila v njem strast kot je ni še nikdar prej občutil. Na vsak način je bila njegova duša polna črnih misli, ko je stal v cerkvi za poročnim parom. Bil pa je toliko pameten, da je svoja čustva spetno prikril. Pri obedu je bil skrajno židane volje in le včasih zapil svoj pogled v oči neveste, žareče od radosti.

Kako lepa je bila! Kako ji je pristojala bela obleka z zelenim vencem na glavi!

Ko je po poroki želel vso srečo, je pritisnil z globokim vzdihom njeno roko na svoji ustnici ter rekel prijatelju, slšno le za njo:

— Naj ti bo dodeljena vsa sreča, ki je bila zanikana meni in ne pozabi, da ti je moje srce udano — do smrti.

Brita je zrla nanj nekoliko v zadregi. Gorko mu je stisnila roko.

— Hočeva postati zvesta sorodnica. Teo. Vedno boš dobrodošel kot dragi brat.

Herbert je siljal te besede Brite. Najraje bi potegnil roko Brite iz one Teona. Ni mogel namreč pozabiti, da je Teo nekoč pritisnil Brito k sobi v nečisti strasti. Med njim in Teonom je postalo vsako bratovsko čustvo nemogoče.

Molčal pa je. Ni hotel kaliti radosti svoje poročne dne.

Ko sta Herbert in Brita odpotovala na poročno potovanje, je postal Teo naravnost razposajen. Zabaval je celo družbo s svojimi pregrniti dovtipi. Vsakdo je bil očaran, kot že pogosto, od njegovih družabnih talentov.

(Dolje prihajati.)

UMETNIK IN NJEGOV MODEL

Edén najboljših ameriških slikarjev je brez dvoma Harrison Fischer. Če je kaka deklica, katero hoče naslikati v objemu moškega, preveč sramežljiva, ima v ta namen na razpolago nekakega slavnega teža, katerega lahko brez skrbi objemlje in poljubljuje.

Jubilej slavnega češkega učenjaka.

(Ob njegovi šestdesetletnici.)

Češki znanstveni svet je slavil v nedeljo 20. sept. dva pomembna dogodka. Prof. Dr. Lubor Niederle je praznoval šestdesetletnico, obenem pa dovršil svoje monumentalno delo "Slovanske starine," čigar prvi zvezek je že natisnjen in pride te dni v knjigarne. Niederle ima za seboj polnih 40 let neumornega in temeljitega znanstvenega dela. Na znanstvenem polju je začel jubilej delovati najprej kot antropolog. Že l. 1888. (rojen je bil 20. septembra 1865.) je začel probčevati v "Ateneu" referat v Benediktovi "kranometriji", takoj drugo leto pa "Osnutek zgodovine antropologije." Obenem je priporočal in propagiral idejo ustanovitve posebnega antropološkega oddelka pri Češkem muzeju. V antropologiji se je zanimal mladi učenjak osobito za prahistorično dobo, ki ji je posvetil koncem minulega stoletja vse svoje umstvene moči. Posledica njegovega delovanja na antropološkem in prahistoričnem polju je bilo znamenito in v slovenskem svetu doslej edino delo "Cločstvo v prahistoriji" dobi s posebnim ozrom na slovanske dežele" (Praga 1893 — 4. V poljskem prevodu v Svatovitzu II. VI. v ruskem prevodu Volkova s predgovorom D. N. Anučina v Petrogradu 1898.) V to dobo jubilarne doba spadajo tudi priprave za "Češkoslovaško narodno pismo razstavo", ki se jo je Niederle aktivno udeleževal. Po sijajnem uspehu razstave se je lotil dela v "Narodopisnem muzeju". Tako je prišel do nove splošne antropološke stroke, do narodopisa, v katerem si je nedvomno pridobil svetovni sloves.

Skozi vse jubilarne delovanje se vije kot zlata nit iskrena ljubezen do Slovanstva. To pa ni romantična ljubezen, ki bi poznala samo dobre strani in slikala slovanski svet na škodo resnice v najlepših barvah. Niederle vidi tudi vse napake, in zna temeljito, toda pravično kritizirati. Iz te objektivne ljubezni do Slovanstva je nastala cela vrsta važnih del in ta ljubezen je bila tudi temelj največjega jubilarne dela "Slovanske starine." L. 1902. je izšel prvi zvezek in danes lahko jubilej z zadoščenjem pogleda impozantno vrsto dvajseth zvezkov, ki pomeni zaokroženo zbirko znanstvenih studij o slovanskem starem veku. Če bi ne bilo vojne in ruske revolucije, bil bi to delo dovršeno in izdano že poprej.

Najvažnejše je pa vprašanje, kaj je bil in kaj je prof. Niederle za češko prahistorično vedo. Ko se je mladi Niederle vpisal na univerzo, češke prahistorične vede sploh še ni bilo. Vcel je bil že deset let v zemlji in z njegovo smrtjo ni samo ponehala stolica češke arheologije pri univerzi, temveč je izgnala vsaka znanstvena tradicija vobče. Vcel ni vzgajal novih moči na tem polju in od njegovih naslednikov v "Muzeju" se ni nihče povzpel nad nivo povprečnega diletantizma. Pivec predhodnik prof. Smolik si je resno prizadeval, toda v kljub svoji agilnosti ni mogel premagati mr-

tvila na polju izučevanja češke prahistorije. Pič je prišel v Prago iz Mlade Boleslave v času, ko je mladi Niederle vstopil na univerzo. Pič je bil takoj pritegnjen k delu v "Muzeju", postal je urednik "Arheoloških spomenikov", pozneje pa ravnatelj prahistoričnega oddelka pri "Češkem muzeju." Pič je bil historik romantične smeri in je ostal tak tudi kot arheolog. Pič in Niederle sta iskreno ljubila Slovanstvo, vendar je bila med obema češkimi prahistorikoma bistvena razlika. Niederle je bil v svojem delovanju vedno kritičen in realističen. Pič pa romantičen. In ta idejna razlika je bila kriva dolgoletne borbe med dvema predstavnikoma češke prahistorične vede.

SAMO 6 DNI PREKO

s ogromnimi parniki na oltje
PARIS — 7. novembra
LA SAVOIE 14. novembra
Havre — Pariško pristanišče.

Kabin tretjega razreda s umivalniki in toaletno vodo na 2, 4 ali 6 oseb. Francoska kuhinja in pišča.

French Line

19 STATE ST. NEW YORK

all lokalni agentje.

žav. Neverjetno je, koliko studentov je hodilo v njegovim predavanjem, dasi niso bila predmet izpitov. Predaval je vedno resno in mirno, brez efektov in zgovornosti. Slušatelji so ga zelo ljubili in spoštovali.

Niederle je tudi velik organizatorični talent. Vsaka akcija se mu posreči, ker zna izrabiti najboljše pomočnike in ker tudi sam neumorno sodeluje. Češka prahistorična veda se ima zahvaliti njemu za marsikak uspeh. Državni arheološki zavod je bil ustanovljen po njegovi inicijativi in načrtu. Poleg omenjenega dela je bil Niederle zelo aktiven tudi v "Arheološkem klubu" ter je pridno sodeloval pri reviji "Pravek". Rezultate svojih naziranj o češkem pravku je izdal v skupnem delu z Buchtelom in dr. Matiegko v "Ročniku češke arheologije" (leta 1910.), kjer je podal temeljno delitev češke prahistorije in formuliral ločena naziranja univerze od sistema prof. Piča.

Jubilant je bil rojen v Klatovu kot sin odličnega profesorja klasične filologije Jindricha Niederla. Gimnazijo je študiral v Pragi, kjer je tudi dovršil filozofsko fakulteto in promoviral l. 1889. Na Masarykovo inicijativo se je posvetil študiju antropologije v najširšem pomenu besede.

Jubilant je kljub visoki starosti čil in zdrav. Na znanstvenem polju deluje neumorno in češka kulturna javnost mu je čestitala ob šestdesetletnici in trdnem prepričanju, da obogati češko znanost še z mnogimi temeljitimi prispevki. Kot enemu največjih učenjakov svoje stroke in iskrenemu prijatelju slovanskih narodov mu kličemo: Še mnoga leta!

MEDNÁRODNI KONGRES

INVALIDOV

Te dni se je zaključil v Ženevi mednarodni kongres invalidov. Kongresu so prisostvovali delegati 3 milijonov invalidov Evrope. Prva sekcija pod predsedništvom Italijana Matielo je razpravljala o definitivni organizaciji mednarodnega saveza invalidov. V drugi sekciji pod predsedništvom Jugoslovana polkovnika Lazarovića pa se je sklepalo o bodočih odnosih med savezom invalidov in Društvom narodov. Na plenarni seji kongresa pod predsedništvom Francoza Brouschmiche so bile enoglasno sprejete resolucije obeh sekcij.

Društvo narodov je priredilo delegatom invalidom svečano recepcijo. Recepcije so se udeležili predstavniki Društva narodov, ravnokar se vršče glavne skupščine in sekretarijata. Predsednik sveta Društva narodov je pozdravil invalide v imenu Društva narodov ter apeliral na njihovo pomoč pri utrjevanju mirovne ideje.

Prva resolucija opredeljuje odnose med mednarodno invalidsko organizacijo in Društvom narodov ter o njihovi skupnem delovanju. Nadaljna resolucija govori o tehnični organizaciji invalidskega združenja. V posebni resoluciji pa veli:

"Ker je položaj avstrijskih, če-
hoslovških in jugoslovanskih
invalidov posebno kritičen; je skle-
nila druga komisija, da izvede v
njihovo korist prav energično
kampanjo in to čim se zbere po-
trebne podatke. Že danes pa opo-
zarja vlade vseh držav na ta po-
ložaj."

Kretanje parnikov Shipping News

24. oktobra: Cherbourg; Majestic, Cherbourg; Martha Washington, Trst.
25. oktobra: Cherbourg; Rochambeau, Havre; Pres. Roosevelt, Bremen; Arabic, Cherbourg, Hamburg.
26. oktobra: Columbus, Cherbourg; Deutschland, Hamburg.
27. oktobra: Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.
28. oktobra: Mauretania, Cherbourg; De Grasse, Havre.
29. oktobra: Pittsburg, Antwerp; Mount Clay, Hamburg.
30. oktobra: Paris, Havre; Homer, Cherbourg.
31. oktobra: George Washington, Cherbourg, Bremen; Stuttgart, Cherbourg, Bremen.
1. novembra: Aquitania, Cherbourg.
2. novembra: Cleveland, Cherbourg, Hamburg.
3. novembra: Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; La Savole, Havre; Andania, Hamburg.
4. novembra: Bremen, Bremen.
5. novembra: Berengaria, Cherbourg.
6. novembra: Zealand, Antwerp; Westphalia, Hamburg.
7. novembra: Olympic, Cherbourg; Republic, Bremen.
8. novembra: Pres. Wilson, Trst; Berlin, Bremen.

25. novembra: Mauretania, Cherbourg; Rochambeau, Havre.
26. novembra: Albert Ballin, Hamburg.
28. novembra: Homer, Cherbourg; Suffren, Havre; America, Bremen.
1. decembra: Muenchen, Cherbourg, Bremen.
2. decembra: Aquitania, Cherbourg; De Grasse, Havre; Arabic, Hamburg.
3. decembra: Thuringia, Hamburg.
5. decembra: Leviathan, Cherbourg; Paris, Havre; Majestic, Cherbourg; Martha Washington, Trst.
9. decembra: Berengaria, Cherbourg.
10. decembra: Luetzow, Bremen.
12. decembra: Homer, Cherbourg; La Savole, Havre; George Washington, Cherbourg, Bremen.
13. decembra: Columbus, Cherbourg, Bremen.
16. decembra: Mauretania, Cherbourg.
17. decembra: Mount Clay, Hamburg.
19. decembra: Andania, Hamburg.
22. decembra: Rochambeau, Havre.
26. decembra: Paris, Havre; Cleveland, Hamburg; Pres. Roosevelt, Bremen.
28. decembra: Majestic, Cherbourg.
29. decembra: Berlin, Cherbourg, Bremen.
31. decembra: Westphalia, Hamburg.

V JUGOSLAVIJO

TUKAJ SO DOBRE NOVICE

Novo ZNIZANE cene za tja in nazaj v tretjem razredu od Zagreba od \$198. do \$210.

V Beograd in nazaj — \$198.50 do \$210.50

Veliki parniki za vas, — vključno Majestic "največji parnik na svetu", Olympic, Homer, Belgarda, Lapland, Pittsburg, Zealand, Arabic itd.

Vi lahko obiščete domovino ter se vrnete v Združene države z ameriškim vladnim dovoljenjem. Vprašajte pooblaščenega agente ali

WHITE STAR LINE
RED STAR LINE
1 BROADWAY NEW YORK

NAČRT NOVE EKSPEDICIJE

Neko društvo je sklenilo, da pošlje na južni tečaj posebno ekspedicio, posvetejo pa se še o tem, ali naj vodi to ekspedicio avstralski pomnik kapitan Wilkins ali kdo drugi. Društvo namerava postaviti v anarhičnih krajih sedem stalnih opazovalnih postaj, kjer bodo imeli svoj sedež letalci. Letalci bodo podzemali izvidne podelte v razne smeri ter bodo opazovali, kako se premikajo ledena masa. Na svojih izvidnih podelih se bodo posluževali tudi balonov.

Opazovanja imajo v prvi vrsti služiti društvu za vremenoslovje, ki oskrbuje vremenske napovedi za Avstralijo, Južno Afriko in Južno Ameriko. Kapitan Wilkins bo pripravil ekspedicio na južni tečaj tekom prihodnjega leta. Napravil je načrt, po katerem obišče v letalu ozemlje Graham, ki leži 1500 milj daleč od dežele kralja Eduarda VII. Wilkins se bo na svojem poletu poslužil aparata Dornierovega tipa. Angleži so prepričani, da bo rodila ta ekspedicio dobre uspehe in da bo delna splošne mednarodne podpore.

FARMA 153 AKROV, fina zemlja, dobra poslopja, orodje, prideiki 2 konja, 13 krav (res di 30), nekaj oprave. Cena \$4500; del takoj.

Murdock Real Estate Ag., Cooperstown, N. Y.

(4x 19,20,21,22)

Dospela je

VELIKA

Blaznikova

PRATIKA

za leto 1926.

Cena 25¢ komad.

V pratiki je poleg koledarja in raznih zanimivih navedb tudi zgodovina 200-letnega obstanka. Prva pratika je namreč izšla l. 1726.

Slovenic Publishing Co.

22 Cortlandt St., New York, N. Y.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je posebno, da je na tačno poučen o potnih listih, pri lugi in drugih stvareh.

Pojasnja, ki vam jih samorezdati valed naše dolgoletne izkušnje. Vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvostanske parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasno nove naselniške postavke, ki je stopila v veljavo s 1. julijem 1924, samorezdati tudi nedržavljanom dobiti dovoljenje ostanj v domovini eno leto in ako potrebno tudi del tečajevna dovoljenja izdaja generalni naselniški komisar v Washington, D. C. Prošnjo za tako dovoljenje se lahko napravi tudi New Yorku pred odpotovanjem, te se pošlje prosluči v stari kraj glasnom novejšje odredbe.

KAKO DOBITI SVOJCH IZ STAREGA KRAJA

Kdor želi dobiti sorodnika ali svoja iz starega kraja, naj najprej piše za pojasnila. Iz Jugoslavije bo pripuščeni v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 naprej vsako leto po 671 priseljencev.

Ameriški državljani pa samorezdati dobiti sem čeno in otroke do 18. leta bres, da bi bili šteti v kvoto. T. rojene osebe se tudi ne štejejo v kvoto. Stariši in otroci od 18. do 21. leta ameriških državljanov s imajo prednost v kvoti. Pilita s pojasnila.

Prodajamo vozne liste za vsi prego; tudi preko Trsta samorezdati Je zaslavljeni sedaj potovati

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt St., New York

MOŠKI Zaščitite se
Proti nalezljivi
SANTAL MIDY
Nabavite si najboljšo zaščito
PROSTRAKA = MOŠKE
Velika tuba 50c. Kit (4's) \$1
Vsi ljubitelji ali
Se v lekarni ali
92 Beekman St., New York
Pišite za okrožnico.

Prav vsakdo—

kdor kaj isce; kdor kaj
ponuja; kdor kaj kupuje;
kdor kaj prodaja; prav
vsakdo priznava, da imajo
čudovit uspeh —

MALE OGLASI

v "Glasu Naroda"

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in
brtnike, pri katerih kupa
jete ali naročate in ste u
njih postrežbo zadovoljni,
da oglašujete v listu "Glas
Naroda" s tem boste
vstrgali vsim.

Uprava "Glasu Naroda"